

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

PSIHOLOGIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Torek, 2. junij 2015

SPLOŠNA MATURA

Popravljená moderirana različica

IZPITNA POLA 1

1. naloga

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
1.1	<p>Poimenovanje in opredelitve komponent stališč:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznavna (kognitivna): informacije, znanje, argumenti, izkušnje, povezane z objektom stališč; – čustvena (emocionalna, emotivna): pozitivna in negativna čustva ter vrednostne ocene objekta stališč; – vedenjska (dinamična, konativna, aktivnostna): kaže se v tem, kaj je posameznik pripravljen storiti v zvezi z objektom stališč; pripravljenost oz. težnja, da delujemo v skladu s stališčem, ki pa se ne uresniči vedno. 	
2. raven	ustrezno poimenovane in opredeljene 3 komponente stališč	4
	ustrezno poimenovane 3 in opredeljeni 2 komponenti stališč	3
1. raven	ustrezno poimenovani 2 komponenti stališč in opredeljena 1 komponenta ali ustrezno poimenovane 3 komponente stališč	2
	poimenovana in opredeljena 1 komponenta ali ustrezno poimenovani 2 komponenti stališč	1
1.2	<p>Komponente, razvidne iz sporočila:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznavna (kognitivna): Konoplja uravnava delovanje žlez z notranjim izločanjem, krepi imunski sistem ... – čustvena (emocionalna, emotivna): Obvladajte strah pred uporabo konoplje! – vedenjska (dinamična, konativna): S podpisom boste omogočili, da konoplja zavzame mesto v vrsti zdravih zelišč. <p>Vedenje osebe, ki ima nasprotno – negativno stališče, npr.:</p> <p>Oseba ne bi podpisala peticije; pisala bi članke o škodljivosti uporabe konoplje, pisala bi opozorilna pisma; odprla bi blog in tam sporočila svoja negativna stališča, navajala bi primere zasvojenosti; v razgovorih s svojimi prijatelji bi poudarjala škodljive lastnosti konoplje ...</p>	
4. raven	izpisano besedilo za 2 komponenti, opisani 2 vedenji za negativno stališče	4
	izpisano besedilo za 2 komponenti, opisano 1 vedenje za negativno stališče	3
3. raven	izpisano besedilo za 2 komponenti ali izpisano besedilo za 1 komponento in opisano 1 vedenje za negativno stališče	2
	izpisano besedilo za 1 komponento ali opisano 1 vedenje za negativno stališče	1

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
1.3	<p>Presoje oblikovanja stališč s pojasnitvami, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – v procesu socializacije – otrok že zelo zgodaj prevzame in ponotranji stališča svojih staršev in drugih pomembnih oseb ...; – na podlagi izkušenj – če imamo z objektom stališč pozitivne izkušnje, npr. imamo pozitivno izkušnjo z novim učiteljem, se bo oblikovalo pozitivno stališče do te osebe ...; – na podlagi informacij in znanja – če imamo o npr. novem načinu zdravljenja raka dovolj informacij, nas le-te lahko prepričajo in oblikujemo ustrezno pozitivno ali negativno stališče ...; – vpliv televizije – npr. reklame na TV že zelo zgodaj vplivajo na otroke in na njihov izbor hrane ...; – vpliv vrstniških skupin – mladi oblikujejo določena stališča pod vplivom vrstnikov, npr. stališče do določenega načina oblačenja, določene zvrsti glasbe ...; – druge ustrezne presoje (s pojasnitvami) po oceni ocenjevalca. 	
6. raven	3 presoje s pojasnitvami	4
	3 presoje, 2 pojasnjeni	3
5. raven	2 presoji, 2 pojasnjeni ali 3 presoje, 1 pojasnjena	2
	1 presoja pojasnjena ali 2 presoji	1

2. naloga

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
2.1	Ljubezen je glede na vrednost prijetno, pozitivno , glede na sestavljenost pa sestavljeno (kompleksno) čustvo. Značilnosti sestavljenih čustev: – pojavljajo se kasneje v življenju; – sestavljena so iz osnovnih čustev (diade ali triade); – bolj so odvisna od družbeno-kulturnih vplivov.	
2. raven	opredeljeno čustvo glede na vrednost in sestavljenost ter 2 značilnosti sestavljenih čustev	4
	opredeljeno čustvo glede na vrednost in sestavljenost ter 1 značilnost sestavljenih čustev ali opredeljeno čustvo glede na en kriterij ter 2 značilnosti sestavljenih čustev	3
1. raven	opredeljeno čustvo glede na vrednost ali sestavljenost in 1 značilnost sestavljenih čustev ali opredeljeno čustvo glede na vrednost in sestavljenost ali navedeni 2 značilnosti sestavljenih čustev	2
	opredeljeno čustvo glede na en kriterij ali 1 značilnost sestavljenih čustev	1
2.2	Primer čustveno nezrelega odzivanja posameznika, ki doživlja konec dalj časa trajajoče zveze, z jasno ponazorjenimi in poimenovanimi sestavinami čustvene zrelosti, npr.: – Marja ne govori prijateljem, da je bila žalostna, ko jo je zapustil Peter, ampak reče, naj jo pustijo, da je to že mimo. Ni ustrezno čustvo ob izgubi nekoga pomembnega. – Marja že en teden ves čas joka, ker jo je zapustil Peter, kadar le more mu tudi telefonira in joka po telefonu. Ne uravnava čustva oz. nima kontrole čustva. – Marjo je zapustil Peter, vendar tudi po mesecu dni ne čuti drugega kot slabo voljo; čeprav je tudi njena najboljša prijateljica doživela enako, ji ves čas govori samo o sebi. Ni raznovrstnosti čustev, nima empatije . OPOMBA: Poimenovanje upoštevamo, če kandidat vključi en ključni pojem posamezne značilnosti čustvene zrelosti (npr. funkcionalnost pri ustreznosti čustev okoliščinam).	
4. raven	primer čustveno nezrelega odzivanja z jasno ponazorjenimi in poimenovanimi 3 sestavinami čustvene zrelosti	4
	primer čustveno nezrelega odzivanja, z jasno ponazorjenima in poimenovanima 2 sestavinama čustvene zrelosti	3
3. raven	primer čustveno nezrelega odzivanja, z jasno ponazorjeno in poimenovano 1 sestavino čustvene zrelosti ali 2 ponazorjeni sestavini čustvene zrelosti	2
	primer čustveno nezrelega odzivanja ali jasno ponazorjena 1 sestavina	1

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
2.3	<p>Presoje s pojasnitvami, kaj v razvoju posameznika vpliva na doživljanje in izražanje ljubezni, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – čustvena navezanost med otrokom in staršem: je podlaga za razvoj pozitivnega doživljanja sebe; iz nje otrok črpa prepričanje, da je vreden ljubezni; – zadovoljena potreba po ljubezni, sprejetosti v družini: vsak bi moral biti v družini sprejet in cenjen ne glede na to, da včasih kaj stori napak, vsak bi moral dobiti jasna sporočila, da je ljubljen; – pozitivna razrešitev faze intimnost – izolacija: posameznik si želi in je zmožen imeti trdnejše vezi; – razvito občutje temeljnega zaupanja: da se v prvem letu razvije zaupanje, da je svet zanesljiv, vir prijetnosti; – vrednote: če so posamezniku pomembnejše moralne (socialne in družinske) vrednote kot hedonske in potenčne vrednote, bo bolj stremel k temu, da si ustvari družino; – vpliv okolja: med socializacijo se naučimo izražanja čustev znotraj določene kulture; – drugi odgovori po presoji ocenjevalca. 	
6. raven	presoja 3 vplivov, 2 pojasnjena	4
	presoja 2 vplivov, 2 pojasnjena ali presoja 3 vplivov, 1 pojasnjen	3
5. raven	presoja 2 vplivov, 1 pojasnjen ali presoja 3 vplivov	2
	presoja 1 vpliva s pojasnitvijo ali presoja 2 vplivov	1

3. naloga

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
3.1	<p>Opis načela lika in podlage: Lik je tisti del čutnega polja, ki ga jasno in razločno zaznavamo kot nekaj celovitega. Podlaga je bolj nejasna, slabo organizirana, nima prave oblike, leži za likom, nanjo nismo pozorni.</p> <p>Posamezne dele zaznavamo kot like, izločene iz polja, ki tvori podlago. Lik pritegne pozornost, ker je opazen kot celota, zdi se, da leži pred podlago.</p> <p>Poimenovanje drugega načela: načelo podobnosti</p> <p>Opis načela podobnosti: Podobne elemente zaznamo kot celoto. (Na vidnem področju elemente združujemo v celoto po svetlosti, velikosti, obliki ali barvi, pri drugih čutih pa gre lahko za podobnosti v vonju, okusu, teži, intenzivnosti ipd.) Bolj so si elementi med seboj podobni, večja je težnja po združevanju v celoto.</p>	
2. raven	poimenovanje drugega načela in opisa obeh načel OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti opisov načel.	3–4
1. raven	poimenovanje drugega načela in opis 1 načela ali opisa obeh načel	2
	poimenovanje drugega načela ali opis 1 načela	1

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
3.2	<p>Opisa in primeri ponazoritev dveh drugih načel zaznavne organizacije, npr.:</p> <p>Načelo bližine: Elemente, ki so (časovno ali prostorsko) blizu drug drugemu, zaznamo kot celoto.</p> <p>Primer s področja vida, npr.: Ljudi, ki so na družabni prireditvi blizu drug drugega, zaznamo kot skupino, npr. kot skupino prijateljev ali kot družino.</p> <p>Primer s področja sluha, npr.: Pri poslušanju popevke združujemo glas pevcu in zvoke različnih instrumentov v celoto (slišimo le eno melodijo), ker jih poslušamo sočasno.</p> <p>Načelo zaprtosti: Dele zaznavamo tako, da je celota videti zaprta in popolna. Okrnjene elemente zaznavamo kot celoto, pri čemer manjkajoče dele dopolnimo, dokončamo.</p> <p>Primer s področja vida, npr.: Na zaslonih digitalnih ur so številke sestavljene iz posameznih črtic, ki jih zaznavamo kot celoto – številko.</p> <p>Primer s področje sluha, npr.: Če pri vremenski napovedi besedo ali dve preslišimo (del sporočila je okrnjen), napoved sami smiselno dopolnimo (zaznamo sporočilo kot celoto). OPOMBA: Kandidat lahko ponazori načeli tudi na področju vonja, okusa, tipa. Kandidat lahko opiše in ponazori tudi druga načela zaznavne organizacije, ne le načelo bližine ali načelo zaprtosti.</p> <p>Načelo strnjnosti ali dobre smeri: Elemente, ki si sledijo tako, da nadaljujejo začeto smer, zaznamo kot celoto.</p> <p>Primer s področja vida, npr.: Mravlje, ki lezejo čez teraso, vidimo kot drobno črno črto.</p> <p>Primer s področja sluha, npr.: Slišimo začetek znane melodije in si takoj zamislimo nadaljevanje – v mislih »slišimo« naslednje takte ...</p> <p>Načelo gibanja ali skupne usode: Kot celoto zaznavamo elemente, ki se gibljejo ali spreminjajo v isti smeri; skupaj zaznavamo elemente, ki se gibljejo nasproti drugim, ki mirujejo, pa tudi elemente, ki se gibljejo v isti smeri ali z enako hitrostjo.</p> <p>Primer s področja vida, npr.: Pri gledanju baletne predstave skupine plesalcev ločimo glede na njihovo gibanje v isti smeri.</p> <p>Načelo simetričnosti: Kot celoto zaznavamo elemente, ki se simetrično razporejajo okrog središča.</p> <p>Primer s področja vida, npr.: Narisano imamo snežinko iz pik tako, da se sekajo tri navidezne črte iz pik. Na risbi ne zaznavamo le neurejene množice pik, pač pa simetrično razporejene pike tvorijo snežinko.</p> <p>OPOMBA: Ponazoritve primerov s področja vida so lahko pisne ali slikovne.</p>	
4. raven	<p>poimenovani, opisani in ponazorjeni 2 drugi načeli</p> <p>OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti ponazoritev načel.</p>	3–4
3. raven	<p>poimenovano, opisano in ponazorjeno 1 načelo ali</p> <p>poimenovani 2 načeli, ponazorjeno 1 načelo ali</p> <p>poimenovani 2 načeli, opisano 1 načelo</p>	2
	<p>poimenovano in ponazorjeno 1 načelo ali</p> <p>poimenovano in opisano 1 načelo ali</p> <p>poimenovani 2 načeli</p>	1

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
3.3	<p>Presoja vpliva dejavnikov na zaznavanje s pojasnitvami, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izkušnje, znanje: predhodne izkušnje in znanje vplivajo na to, kako hitro in kaj bomo zaznali, npr. prej prepoznamo znane stvari (npr. hitreje zaznamo jok svojega otroka, besede v lastnem jeziku kot v tujem ...); izkušnje lahko povzročajo napake v zaznavanju, tako da nekaj zaznamo v skladu z našimi izkušnjami, ne pa z dejanskim gradivom ...; – motivacija: naše potrebe in želje vplivajo na to, da prej zaznamo oz. smo bolj pozorni na stvari, ki jih potrebujemo ali si jih želimo (npr. lačni v nejasnem gradivu prej vidijo hrano); prej opazimo stvari, ki nas bolj zanimajo in so nam pomembnejše, si jih želimo (npr. mlada ženska, ki si želi otroka, bo na ulici opazila številne nosečnice in mamice z dojenčki) ...; – čustva in afekti: čustva vplivajo na subjektivno zaznavanje (napaka simpatije); močna čustva lahko povzročijo iluzije; intenzivna čustva zmanjšajo obseg zaznavanja (npr. v stanju panike ali besa je naše zaznavanje omejeno, zato situacijo pogosto napačno ocenimo in v njej nekonstruktivno delujemo) ...; – osebnostne značilnosti: npr. agresivni ljudje v dvoumnih situacijah pogosteje zaznavajo agresivno vedenje (žalitve, napadalne kretnje, izzivanje) kot neagresivni ljudje; – članstvo in procesi v skupini: kar opazijo in govorijo v skupini (stereotipi in predsodki), prej zaznamo; Asch je eksperimentalno dokazal, da posamezniki prilagajajo svoja opažanja drugim v skupini (konformiranje) ...; <p>– druge smiselne presoje s pojasnitvami po presoji ocenjevalca.</p>	
6. raven	<p>presoja 3 dejavnikov s pojasnitvami OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti pojasnitev.</p>	3–4
5. raven	<p>presoja 2 dejavnikov s pojasnitvama</p>	2
	<p>presoja 1 dejavnika s pojasnitvijo ali 2 presoji</p>	1

Prazna stran

4. naloga

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
4.1	<p>Značilnosti znanstvenega in neznanstvenega spoznavanja:</p> <p>Znanstvena spoznanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – so utemeljena z logičnimi pojasnitvami in rezultati preiskav; – odražajo značilnost predmeta spoznavanja; – ne vključujejo subjektivnih značilnosti raziskovalcev; – so pridobljena metodično, načrtno, biti morajo ponovljena in potrjena; – znanost je vedno odprta za nova spoznanja in izboljševanje, spreminjanje ali zavračanje obstoječih znanstvenih spoznanj; – so bolj utemeljena in zato manj podvržena napakam; – drugi odgovori po presoji ocenjevalca. <p>Neznanstvena spoznanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – temeljijo na subjektivnih vtisih; – so bolj odvisna od opazovalca; – so površna; – so podvržena vplivom predsodkov in stališč; – temeljijo na majhnem številu informacij; – drugi odgovori po presoji ocenjevalca. 	
2. raven	navedene 3 značilnosti znanstvenega in 3 značilnosti neznanstvenega spoznavanja	4
	navedene 3 značilnosti znanstvenega in 2 značilnosti neznanstvenega spoznavanja ali obratno	3
1. raven	navedene 4 značilnosti, vključena znanstveno in neznanstveno spoznavanje	2
	navedeni 2 značilnosti	1
4.2	<p>Navedbe s primeri:</p> <p>Odstopa od utemeljenosti – sklicuje se na avtoriteto politikov, izhaja iz lastne izkušnje, posameznega primera, ko je bil okraden.</p> <p>Odstopa od objektivnosti – sklicuje se na lastno izkušnjo kraj v trgovini, lastna prepričanja, namesto na opazovanje s strani več raziskovalcev.</p> <p>Odstopa od sistematičnosti – njegovo zbiranje podatkov ni sistematično, ampak izhaja iz posameznih lastnih izkušenj in izkušenj njegovih bližnjih (mame).</p> <p>Odstopa od odprtosti – tudi vaše navajanje nasprotnih primerov ga ne prepriča v spremembo njegovih pogledov.</p> <p>Odstopa od kritičnosti – nekritično posplošuje iz nekaj primerov, nekritično zaključuje o vseh mladostnikih.</p> <p>Njegovo sklepanje je podvrženo napakam – uporabi le malo primerov, na osnovi katerih sklepa o vseh mladostnikih, izbira le primere, ki potrjujejo njegovo prepričanje.</p> <p>OPOMBA: Ustrezne so tudi druge navedbe, ki izhajajo iz primera.</p>	
4. raven	navedena 3 odstopanja s 3 primeri	4
	navedeni 2 odstopanja z 2 podanima primeroma OPOMBA: Če dijak ne poda navedb, ki izhajajo iz primera, je ocenjen na 3. ravni.	3
3. raven	navedeno 1 odstopanje in 2 primera ali obratno	2
	navedeno 1 odstopanje s primerom ali navedena 2 primera	1

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
4.3	Presoje z utemeljitvami: <ul style="list-style-type: none"> – Raziskovalec je lahko podvržen obrambnim mehanizmom in spoznanja, ki niso v skladu z njegovo samopodobo oziroma samospoštovanjem, spregleda. – Raziskovalec lahko o pojavu sklepa na osnovi vzorca, ki je bil nenamerno izbran pristransko in ni reprezentativen. – V raziskovanju lahko uporabimo slabo izdelan merski inštrument, ki ni veljaven in zato napačno sklepamo o opazovanih pojavih. – Raziskovalec ima lahko premalo izkušenj in zato ne ločuje dobro med posamezniki ter jih zato ne ocenjuje pravilno, posledica česar so neveljavni zaključki raziskave. – V raziskavi lahko izvedemo premajhno število merjenj in zato pojava ne opazujemo dovolj natančno. – Druge presoje po oceni ocenjevalca. 	
6. raven	3 presoje, 2 utemeljeni OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti utemeljitev.	3–4
5. raven	2 presoji, 1 utemeljena ali 3 presoje	2
	1 presoja, utemeljena ali 2 presoji	1

IZPITNA POLA 2

A) Naloge izbirnega tipa

Naloga	Odgovor
1	♦ B
2	♦ C
3	♦ A
4	♦ D

Naloga	Odgovor
5	♦ C
6	♦ C
7	♦ A
8	♦ D

Naloga	Odgovor
9	♦ B
10	♦ C
11	♦ B
12	♦ D

Naloga	Odgovor
13	♦ C
14	♦ A

Za vsak pravilen odgovor 1 točka.

Skupaj 14 točk

B) Strukturirani eseji**1. naloga**

Raven	Navodila za točkovanje	Točke						
	<p>ZNANJE</p> <p>Glavni predstavniki psiholoških smeri (psihoanalize, vedenjske smeri in humanistične smeri) ter opredelitve predmeta proučevanja:</p> <table border="1" data-bbox="333 472 1252 925"> <tr> <td data-bbox="341 483 624 633"> Psichoanaliza: S. Freud C. G. Jung E. Erikson </td> <td data-bbox="624 483 1244 633"> nezavedno, dinamika in struktura osebnosti, obrambni mehanizmi; razvoj osebnosti (psihoseksualni razvoj); oblikovanje identitete </td> </tr> <tr> <td data-bbox="341 633 624 797"> Behaviorizem: J. B. Watson B. Skinner A. Bandura </td> <td data-bbox="624 633 1244 797"> vedenje/obnašanje (D – O shema), učenje (klasično in instrumentalno pogojevanje, modelno učenje) in vplivi okolja </td> </tr> <tr> <td data-bbox="341 797 624 913"> Humanistična smer: Maslow C. Rogers </td> <td data-bbox="624 797 1244 913"> samoaktualizacija, osebna rast, samopodoba, motivacija </td> </tr> </table> <p>OPOMBA: Za vsako smer zadostuje navedba enega predstavnika in opredelitev enega predmeta proučevanja.</p>	Psichoanaliza: S. Freud C. G. Jung E. Erikson	nezavedno, dinamika in struktura osebnosti, obrambni mehanizmi; razvoj osebnosti (psihoseksualni razvoj); oblikovanje identitete	Behaviorizem: J. B. Watson B. Skinner A. Bandura	vedenje/obnašanje (D – O shema), učenje (klasično in instrumentalno pogojevanje, modelno učenje) in vplivi okolja	Humanistična smer: Maslow C. Rogers	samoaktualizacija, osebna rast, samopodoba, motivacija	
Psichoanaliza: S. Freud C. G. Jung E. Erikson	nezavedno, dinamika in struktura osebnosti, obrambni mehanizmi; razvoj osebnosti (psihoseksualni razvoj); oblikovanje identitete							
Behaviorizem: J. B. Watson B. Skinner A. Bandura	vedenje/obnašanje (D – O shema), učenje (klasično in instrumentalno pogojevanje, modelno učenje) in vplivi okolja							
Humanistična smer: Maslow C. Rogers	samoaktualizacija, osebna rast, samopodoba, motivacija							
2. raven	navedeni predstavniki za vse 3 smeri in opredeljen predmet njihovega proučevanja	4						
	navedena predstavnika za 2 smeri in opredeljen predmet njunih proučevanj ali naveden predstavnik za 1 smer in predmet proučevanja za vse 3 smeri	3						
1. raven	navedena predstavnika za 2 smeri in predmet proučevanja za 1 smer ali navedeni predstavniki za 3 smeri ali opredeljen predmet proučevanja za 3 smeri	2						
	navedena predstavnika za 2 smeri ali opredeljena predmeta proučevanja za 2 smeri ali naveden predstavnik za 1 smer in predmet proučevanja za 1 smer	1						

Raven	Navodila za točkovanje	Točke								
	<p>RAZUMEVANJE IN UPORABA Pojasnitev raziskovanja odvisnosti od iger na srečo:</p> <table border="1" data-bbox="333 331 1262 1272"> <thead> <tr> <th data-bbox="333 331 539 412">Smeri v psihologiji</th> <th data-bbox="539 331 1262 412">Pojasnitev načina raziskovanja</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="333 412 539 723">Psihoanaliza</td> <td data-bbox="539 412 1262 723"> <ul style="list-style-type: none"> – proučevali bi, kaj vse osebe doživljajo v zvezi z igrami na srečo (proste asociacije, introspektivno poročilo) – zanimale bi jih njihove sanje, fantazije, obrambni mehanizmi, ki jih uporabljajo za utemeljevanje ali opravičevanje ... – proučevali bi problem identitetnih kriz, kako razumevajo druge (starše, vrstnike) in odnose z njimi in/ali je le-to razlog za njihovo vedenje (Erikson) – drugi odgovori po presoji ocenjevalca </td> </tr> <tr> <td data-bbox="333 723 539 1066">Behaviorizem</td> <td data-bbox="539 723 1262 1066"> <ul style="list-style-type: none"> – natančno bi opazovali vedenje posameznikov pri igranju na srečo – izvedli bi eksperiment, kjer bi namenoma spreminjali pogoje (ugotavljalni kot neodvisno spremenljivko prisotnost nagrad ter ugotavljali, kako to vpliva na vedenje/odzivanje posameznika pri igranju na srečo – opazovali bi, ali posameznik posnema vedenje pomembne osebe/vzornika, starša, vzornika iz medijev, športa ...) – drugi odgovori po presoji ocenjevalca </td> </tr> <tr> <td data-bbox="333 1066 539 1272">Humanistična smer</td> <td data-bbox="539 1066 1262 1272"> <ul style="list-style-type: none"> – s pomočjo vprašalnikov osebnosti in intervjujev bi ugotavljali, kako posameznik zavestno doživlja igre na srečo: kaj mu pomenijo, katera čustva doživlja ob tem – zanimalo bi jih, kakšna je samopodoba in kako vpliva na vedenje pri igranju na srečo – drugi odgovori po presoji ocenjevalca </td> </tr> </tbody> </table>	Smeri v psihologiji	Pojasnitev načina raziskovanja	Psihoanaliza	<ul style="list-style-type: none"> – proučevali bi, kaj vse osebe doživljajo v zvezi z igrami na srečo (proste asociacije, introspektivno poročilo) – zanimale bi jih njihove sanje, fantazije, obrambni mehanizmi, ki jih uporabljajo za utemeljevanje ali opravičevanje ... – proučevali bi problem identitetnih kriz, kako razumevajo druge (starše, vrstnike) in odnose z njimi in/ali je le-to razlog za njihovo vedenje (Erikson) – drugi odgovori po presoji ocenjevalca 	Behaviorizem	<ul style="list-style-type: none"> – natančno bi opazovali vedenje posameznikov pri igranju na srečo – izvedli bi eksperiment, kjer bi namenoma spreminjali pogoje (ugotavljalni kot neodvisno spremenljivko prisotnost nagrad ter ugotavljali, kako to vpliva na vedenje/odzivanje posameznika pri igranju na srečo – opazovali bi, ali posameznik posnema vedenje pomembne osebe/vzornika, starša, vzornika iz medijev, športa ...) – drugi odgovori po presoji ocenjevalca 	Humanistična smer	<ul style="list-style-type: none"> – s pomočjo vprašalnikov osebnosti in intervjujev bi ugotavljali, kako posameznik zavestno doživlja igre na srečo: kaj mu pomenijo, katera čustva doživlja ob tem – zanimalo bi jih, kakšna je samopodoba in kako vpliva na vedenje pri igranju na srečo – drugi odgovori po presoji ocenjevalca 	
Smeri v psihologiji	Pojasnitev načina raziskovanja									
Psihoanaliza	<ul style="list-style-type: none"> – proučevali bi, kaj vse osebe doživljajo v zvezi z igrami na srečo (proste asociacije, introspektivno poročilo) – zanimale bi jih njihove sanje, fantazije, obrambni mehanizmi, ki jih uporabljajo za utemeljevanje ali opravičevanje ... – proučevali bi problem identitetnih kriz, kako razumevajo druge (starše, vrstnike) in odnose z njimi in/ali je le-to razlog za njihovo vedenje (Erikson) – drugi odgovori po presoji ocenjevalca 									
Behaviorizem	<ul style="list-style-type: none"> – natančno bi opazovali vedenje posameznikov pri igranju na srečo – izvedli bi eksperiment, kjer bi namenoma spreminjali pogoje (ugotavljalni kot neodvisno spremenljivko prisotnost nagrad ter ugotavljali, kako to vpliva na vedenje/odzivanje posameznika pri igranju na srečo – opazovali bi, ali posameznik posnema vedenje pomembne osebe/vzornika, starša, vzornika iz medijev, športa ...) – drugi odgovori po presoji ocenjevalca 									
Humanistična smer	<ul style="list-style-type: none"> – s pomočjo vprašalnikov osebnosti in intervjujev bi ugotavljali, kako posameznik zavestno doživlja igre na srečo: kaj mu pomenijo, katera čustva doživlja ob tem – zanimalo bi jih, kakšna je samopodoba in kako vpliva na vedenje pri igranju na srečo – drugi odgovori po presoji ocenjevalca 									
4. raven	<p>3 pojasnitve (vključene vse 3 smeri)</p> <p>OPOMBA: Ocena 4 ali 5 točk je odvisna od kakovosti pojasnitev. Če kandidat ne pojasnjuje v zvezi z igrami na srečo vsaj v eni pojasnitvi, je ocenjen na 3. ravni.</p>	4–5								
3. raven	<p>3 pojasnitve (vključeni 2 smeri)</p> <p>2 pojasnitvi (vključeni 2 smeri) ali</p> <p>3 pojasnitve (za 1 smer) ali</p> <p>naveden način preučevanja za vsako smer</p> <p>1 pojasnitev ali</p> <p>navedena načina preučevanja za 2 smeri</p>	<p>3</p> <p>2</p> <p>1</p>								

Raven	Navodila za točkovanje	Točke				
<p>SINTEZA IN VREDNOTENJE</p>						
<p>Presoja prispevka k psihologiji ter pomanjkljivosti:</p>						
<p>Psihoanaliza</p>						
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="335 396 805 425">Pomemben prispevek k psihologiji</th> <th data-bbox="805 396 1276 425">Pomanjkljivost</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="335 425 805 1041"> <ul style="list-style-type: none"> – opozorila na nezavedno, nagonske težnje in vpliv nezavednega na zavestno doživljanje in obnašanje – Freudova psihoanaliza predstavlja začetek razumevanja psihičnih izvorov duševnih motenj – psihoanaliza je eden prvih psiholoških modelov psihoterapije – na področju psihologije osebnosti: Freudova struktura duševnosti – na področju razvoja osebnosti: psihologi so začeli proučevati duševni razvoj v otroštvu – Eriksonova teorija psihosocialnega razvoja in razvoja identitete, kar je vplivalo tudi na vzgojo </td> <td data-bbox="805 425 1276 1041"> <ul style="list-style-type: none"> – Freudu očitajo pretiran poudarek nezavednega, zgodnjih izkušenj in seksualnega nagona (otrok je oče odraslega!) – psihoanalitične razlage nezavedne motivacije, sanj, pozabljanja pomagajo k razlagam različnih kompleksnih oblik doživljanja in ravnanja, se usmerjajo v preteklost, težko napovedujemo za naprej – sporne so metode oz. način spoznavanja – pojmovanje nezavednega kot posledica potlačitve dinamičnih vsebin je preozko: na nezavedni ravni lahko potekajo tudi spoznavni procesi (npr. ustvarjalno mišljenje), izvajanje nekaterih navad in spretnosti ...) </td> </tr> </tbody> </table>			Pomemben prispevek k psihologiji	Pomanjkljivost	<ul style="list-style-type: none"> – opozorila na nezavedno, nagonske težnje in vpliv nezavednega na zavestno doživljanje in obnašanje – Freudova psihoanaliza predstavlja začetek razumevanja psihičnih izvorov duševnih motenj – psihoanaliza je eden prvih psiholoških modelov psihoterapije – na področju psihologije osebnosti: Freudova struktura duševnosti – na področju razvoja osebnosti: psihologi so začeli proučevati duševni razvoj v otroštvu – Eriksonova teorija psihosocialnega razvoja in razvoja identitete, kar je vplivalo tudi na vzgojo 	<ul style="list-style-type: none"> – Freudu očitajo pretiran poudarek nezavednega, zgodnjih izkušenj in seksualnega nagona (otrok je oče odraslega!) – psihoanalitične razlage nezavedne motivacije, sanj, pozabljanja pomagajo k razlagam različnih kompleksnih oblik doživljanja in ravnanja, se usmerjajo v preteklost, težko napovedujemo za naprej – sporne so metode oz. način spoznavanja – pojmovanje nezavednega kot posledica potlačitve dinamičnih vsebin je preozko: na nezavedni ravni lahko potekajo tudi spoznavni procesi (npr. ustvarjalno mišljenje), izvajanje nekaterih navad in spretnosti ...)
Pomemben prispevek k psihologiji	Pomanjkljivost					
<ul style="list-style-type: none"> – opozorila na nezavedno, nagonske težnje in vpliv nezavednega na zavestno doživljanje in obnašanje – Freudova psihoanaliza predstavlja začetek razumevanja psihičnih izvorov duševnih motenj – psihoanaliza je eden prvih psiholoških modelov psihoterapije – na področju psihologije osebnosti: Freudova struktura duševnosti – na področju razvoja osebnosti: psihologi so začeli proučevati duševni razvoj v otroštvu – Eriksonova teorija psihosocialnega razvoja in razvoja identitete, kar je vplivalo tudi na vzgojo 	<ul style="list-style-type: none"> – Freudu očitajo pretiran poudarek nezavednega, zgodnjih izkušenj in seksualnega nagona (otrok je oče odraslega!) – psihoanalitične razlage nezavedne motivacije, sanj, pozabljanja pomagajo k razlagam različnih kompleksnih oblik doživljanja in ravnanja, se usmerjajo v preteklost, težko napovedujemo za naprej – sporne so metode oz. način spoznavanja – pojmovanje nezavednega kot posledica potlačitve dinamičnih vsebin je preozko: na nezavedni ravni lahko potekajo tudi spoznavni procesi (npr. ustvarjalno mišljenje), izvajanje nekaterih navad in spretnosti ...) 					
<p>– drugi odgovori po presoji ocenjevalca</p>						
<p>Vedenjska smer</p>						
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="335 1144 805 1173">Pomemben pozitiven vpliv</th> <th data-bbox="805 1144 1276 1173">Pomanjkljivost</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="335 1173 805 1792"> <ul style="list-style-type: none"> – veljajo za zelo znanstvene, saj so razvili eksperimentalne metode – poudarek na objektivnem dokazovanju – velik prispevek k razvoju psihologije in psihoterapije s poudarjanjem pozitivnega podkrepljevanja – opozorijo na pomen učenja: klasično in instrumentalno pogojevanje, ki oblikujeta vedenje – vloga modelnega učenja, kjer imajo pomembno vlogo osebe v socialnem okolju in kognitivni procesi </td> <td data-bbox="805 1173 1276 1792"> <ul style="list-style-type: none"> – pretirano poudarjajo vpliv okolja in zanemarjajo vpliv dednosti in prirojenih zmožnosti – preučujejo predvsem vedenje živali; ugotovitev iz preučevanja vedenja živali ne moremo preprosto prenesti na vedenje ljudi – pretirano poenostavljanje: za razumevanje ljudi ni dovolj preučevanje vedenja; če želimo posameznika razumeti, moramo preučevati tudi njegovo mišljenje in čustva, ne le vedenja – vseh vidikov osebnosti ni mogoče preučevati z ekstraspekcijsko in eksperimentom, saj je doživljanje neposredno dostopno le introspekcijski </td> </tr> </tbody> </table>			Pomemben pozitiven vpliv	Pomanjkljivost	<ul style="list-style-type: none"> – veljajo za zelo znanstvene, saj so razvili eksperimentalne metode – poudarek na objektivnem dokazovanju – velik prispevek k razvoju psihologije in psihoterapije s poudarjanjem pozitivnega podkrepljevanja – opozorijo na pomen učenja: klasično in instrumentalno pogojevanje, ki oblikujeta vedenje – vloga modelnega učenja, kjer imajo pomembno vlogo osebe v socialnem okolju in kognitivni procesi 	<ul style="list-style-type: none"> – pretirano poudarjajo vpliv okolja in zanemarjajo vpliv dednosti in prirojenih zmožnosti – preučujejo predvsem vedenje živali; ugotovitev iz preučevanja vedenja živali ne moremo preprosto prenesti na vedenje ljudi – pretirano poenostavljanje: za razumevanje ljudi ni dovolj preučevanje vedenja; če želimo posameznika razumeti, moramo preučevati tudi njegovo mišljenje in čustva, ne le vedenja – vseh vidikov osebnosti ni mogoče preučevati z ekstraspekcijsko in eksperimentom, saj je doživljanje neposredno dostopno le introspekcijski
Pomemben pozitiven vpliv	Pomanjkljivost					
<ul style="list-style-type: none"> – veljajo za zelo znanstvene, saj so razvili eksperimentalne metode – poudarek na objektivnem dokazovanju – velik prispevek k razvoju psihologije in psihoterapije s poudarjanjem pozitivnega podkrepljevanja – opozorijo na pomen učenja: klasično in instrumentalno pogojevanje, ki oblikujeta vedenje – vloga modelnega učenja, kjer imajo pomembno vlogo osebe v socialnem okolju in kognitivni procesi 	<ul style="list-style-type: none"> – pretirano poudarjajo vpliv okolja in zanemarjajo vpliv dednosti in prirojenih zmožnosti – preučujejo predvsem vedenje živali; ugotovitev iz preučevanja vedenja živali ne moremo preprosto prenesti na vedenje ljudi – pretirano poenostavljanje: za razumevanje ljudi ni dovolj preučevanje vedenja; če želimo posameznika razumeti, moramo preučevati tudi njegovo mišljenje in čustva, ne le vedenja – vseh vidikov osebnosti ni mogoče preučevati z ekstraspekcijsko in eksperimentom, saj je doživljanje neposredno dostopno le introspekcijski 					
<p>– drugi odgovori po presoji ocenjevalca</p>						

Raven	Navodila za točkovanje	Točke						
	<p>Humanistična smer</p> <table border="1" data-bbox="336 297 1281 853"> <tr> <td data-bbox="336 297 778 342">Pomemben pozitiven vpliv</td> <td data-bbox="778 297 1281 342">Pomanjkljivost</td> </tr> <tr> <td data-bbox="336 342 778 853"> <ul style="list-style-type: none"> – spodbudijo proučevanje motivacije – poudarjajo samozavedanje – opozarjajo na pomen svobodne volje, samopodobe, ustvarjalnosti in osebnostne rasti – poudarjajo svobodo človeka in njegovo zmožnost, da preseže okoljsko in gensko determiniranost – opozarjajo na pomen subjektivnega doživljanja in duševnih procesov – na področju psihološkega svetovanja in psihoterapije </td> <td data-bbox="778 342 1281 853"> <ul style="list-style-type: none"> – usmerjeni so predvsem v subjektivno doživljanje – ugotovitve ne temeljijo na eksperimentih, uporabljali so predvsem študije primera in intervju – premalo upoštevajo vpliv dednosti in okolja na razvoj osebnosti – nejasne opredelitve nekaterih pojmov – prikazujejo idealizirano sliko človekove narave; spregledajo negativno in agresivno stran človeka ter njegove uničujoče težnje </td> </tr> <tr> <td colspan="2" data-bbox="336 853 1281 898">– drugi odgovori po presoji ocenjevalca</td> </tr> </table>	Pomemben pozitiven vpliv	Pomanjkljivost	<ul style="list-style-type: none"> – spodbudijo proučevanje motivacije – poudarjajo samozavedanje – opozarjajo na pomen svobodne volje, samopodobe, ustvarjalnosti in osebnostne rasti – poudarjajo svobodo človeka in njegovo zmožnost, da preseže okoljsko in gensko determiniranost – opozarjajo na pomen subjektivnega doživljanja in duševnih procesov – na področju psihološkega svetovanja in psihoterapije 	<ul style="list-style-type: none"> – usmerjeni so predvsem v subjektivno doživljanje – ugotovitve ne temeljijo na eksperimentih, uporabljali so predvsem študije primera in intervju – premalo upoštevajo vpliv dednosti in okolja na razvoj osebnosti – nejasne opredelitve nekaterih pojmov – prikazujejo idealizirano sliko človekove narave; spregledajo negativno in agresivno stran človeka ter njegove uničujoče težnje 	– drugi odgovori po presoji ocenjevalca		
Pomemben pozitiven vpliv	Pomanjkljivost							
<ul style="list-style-type: none"> – spodbudijo proučevanje motivacije – poudarjajo samozavedanje – opozarjajo na pomen svobodne volje, samopodobe, ustvarjalnosti in osebnostne rasti – poudarjajo svobodo človeka in njegovo zmožnost, da preseže okoljsko in gensko determiniranost – opozarjajo na pomen subjektivnega doživljanja in duševnih procesov – na področju psihološkega svetovanja in psihoterapije 	<ul style="list-style-type: none"> – usmerjeni so predvsem v subjektivno doživljanje – ugotovitve ne temeljijo na eksperimentih, uporabljali so predvsem študije primera in intervju – premalo upoštevajo vpliv dednosti in okolja na razvoj osebnosti – nejasne opredelitve nekaterih pojmov – prikazujejo idealizirano sliko človekove narave; spregledajo negativno in agresivno stran človeka ter njegove uničujoče težnje 							
– drugi odgovori po presoji ocenjevalca								
6. raven	6 presoj za 2 smeri, vključene po 2 prednosti in po 1 pomanjkljivost	5						
	4 presoje za 2 smeri, vključena po 1 prednost in po 1 pomanjkljivost	4						
5. raven	3 presoje za 1 smer, vključene prednosti in pomanjkljivosti ali 3 presoje za 2 smeri	3						
	2 presoji	2						
	1 presoja	1						

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **1 dodatno točko** v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2015, stran 9.

2. naloga

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>ZNANJE</p> <p>Poimenovanje procesa prilagajanja socialnemu okolju: socializacija. Značilnosti socializacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> – je proces sprejemanja in prevzemanja določenih vedenjskih vzorcev tiste socialne skupine, v kateri posameznik živi; – prevzemanje vrednot, stališč ...; – poznamo primarno in sekundarno (terciarno) socializacijo; – določena vedenja se izoblikujejo v skladu s tistimi, ki so zaželeni v nekem socialnem okolju; – proces je tesno prepleten z zorenjem oz. biološkimi osnovami; – drugi odgovori po presoji ocenjevalcev. 	
2. raven	poimenovanje socializacije, opisane 3 značilnosti	4
	poimenovanje socializacije, opisani 2 značilnosti	3
1. raven	poimenovanje socializacije in opisana 1 značilnost ali opisani 2 značilnosti	2
	poimenovanje socializacije ali opisana 1 značilnost	1
	<p>RAZUMEVANJE IN UPORABA</p> <p>Poimenovanje nosilca prilagajanja socialnemu okolju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – v otroštvu: družina (starši, mati, oče, brati, sestre); – v mladostništvu: vrstniki, v šoli (učitelji, sošolci), sorodniki, drugi pomembni odrasli (npr. trener). <p>Primeri prilagajanja določenega vedenja v obeh obdobjih:</p> <ul style="list-style-type: none"> – v otroštvu: primer poteka v družini, s starši ali s tistimi osebami, s katerimi je otrok v bližnjih odnosih; v primeru so ponazorjene npr. smernice, kako naj ravna ali čustvuje ali komunicira: npr. ko Jan je, uporablja jedilni pribor, ker se je tako naučil doma ...; – v mladostništvu: primer poteka v vrstniški skupini ali šoli ipd.; v primeru so ponazorjene npr. smernice, kako naj ravna ali čustvuje ali komunicira: npr. Mija na zabavi pije čezmerno, ker se želi izkazati pred prijatelji, ki počnejo enako ... 	
4. raven	za obe obdobji poimenovana nosilca socializacije in ponazorjena primera prilagajanja OPOMBA: Ocena 4 ali 5 točk je odvisna od kakovosti primera.	4–5
3. raven	za obe obdobji poimenovana nosilca socializacije in ponazorjen primer prilagajanja v enem obdobju	3
	poimenovan nosilec socializacije in ponazorjen primer prilagajanja	2
	poimenovana nosilca socializacije v obeh obdobjih ali ponazorjen primer prilagajanja	1

Raven	Navodila za točkovanje	Točke				
	<p>SINTEZA IN VREDNOTENJE Presoje in utemeljitve vpliva vzgojnih stilov na prilagajanje mladostnika:</p> <table border="1" data-bbox="333 331 1281 689"> <thead> <tr> <th data-bbox="333 331 807 383">Avtoritarni vzgojni stil</th> <th data-bbox="807 331 1281 383">Permisivni vzgojni stil</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="333 383 807 689"> <ul style="list-style-type: none"> – mladostnik se lahko težje prilagaja okolju, ker avtoritarni vzgojni stil spodbuja uporniško vedenje – mladostnik je lahko pretirano prilagodljiv; vedno poskuša ugajati drugim, ker je bil kot otrok navajen izpolnjevati zahteve staršev – drugi odgovori po presoji ocenjevalcev </td> <td data-bbox="807 383 1281 689"> <ul style="list-style-type: none"> – mladostnik se lahko težje prilagaja, ker otrok v takšni družini nima omejitev (ali otroku je dopuščeno skoraj vse) – mladostnik se slabo prilagaja, ker je egoističen ali ker se ne vživlja v potrebe drugih – drugi odgovori po presoji ocenjevalcev </td> </tr> </tbody> </table>	Avtoritarni vzgojni stil	Permisivni vzgojni stil	<ul style="list-style-type: none"> – mladostnik se lahko težje prilagaja okolju, ker avtoritarni vzgojni stil spodbuja uporniško vedenje – mladostnik je lahko pretirano prilagodljiv; vedno poskuša ugajati drugim, ker je bil kot otrok navajen izpolnjevati zahteve staršev – drugi odgovori po presoji ocenjevalcev 	<ul style="list-style-type: none"> – mladostnik se lahko težje prilagaja, ker otrok v takšni družini nima omejitev (ali otroku je dopuščeno skoraj vse) – mladostnik se slabo prilagaja, ker je egoističen ali ker se ne vživlja v potrebe drugih – drugi odgovori po presoji ocenjevalcev 	
Avtoritarni vzgojni stil	Permisivni vzgojni stil					
<ul style="list-style-type: none"> – mladostnik se lahko težje prilagaja okolju, ker avtoritarni vzgojni stil spodbuja uporniško vedenje – mladostnik je lahko pretirano prilagodljiv; vedno poskuša ugajati drugim, ker je bil kot otrok navajen izpolnjevati zahteve staršev – drugi odgovori po presoji ocenjevalcev 	<ul style="list-style-type: none"> – mladostnik se lahko težje prilagaja, ker otrok v takšni družini nima omejitev (ali otroku je dopuščeno skoraj vse) – mladostnik se slabo prilagaja, ker je egoističen ali ker se ne vživlja v potrebe drugih – drugi odgovori po presoji ocenjevalcev 					
6. raven	3 presoje z utemeljitvami, vključena oba vzgojna stila	5				
	2 presoji z utemeljitvami, vključena oba vzgojna stila	4				
5. raven	1 presoja z utemeljitvijo	3				
	2 presoji	2				
	1 presoja	1				

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **1 dodatno točko** v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2015, stran 9.

3. naloga

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>ZNANJE</p> <p>Opredeleitev potrebe: Stanje neravnovesja v organizmu, ki ga povzroči pomanjkanje ali presežek snovi v telesu ali informacij v duševnosti.</p> <p>Opredeleitev cilja: Cilji so predmeti in situacije, za katere pričakujemo, da bodo zadovoljili našo potrebo.</p>	
2. raven	<p>ustrezni opredelitvi</p> <p>OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti opredelitev. Če je ena opredelitev pomanjkljiva, je odgovor ocenjen s 3 točkami.</p>	3–4
1. raven	<p>pomanjkljivi opredelitvi obeh pojmov (potrebe in cilja) ali ustrezna opredelitev enega pojma</p>	2
	<p>pomanjkljiva opredelitev potrebe ali pomanjkljiva opredelitev cilja</p>	1
	<p>RAZUMEVANJE IN UPORABA</p> <p>Načini za spodbujanje zunanje motivacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pohvalimo njegovo znanje. – Za dobro znanje mu obljubimo dobro oceno. – Če se ne uči, mu prepovemo večerni izhod. – Usmerimo ga, da si ogleda film v zvezi s temo, ki se jo uči. – Dovolimo mu, da se gre učiti k prijatelju. – Drugi ustrezni odgovori po presoji ocenjevalca. <p>Načini za spodbujanje notranje motivacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprosimo ga za razlago fenomena, ki ga razume. – Posodimo mu knjigo o področju, ki ga zanima. – Prosimo ga za nasvet pri pripravi učne ure o tematiki, ki ga zanima. – Povabimo ga k sodelovanju pri raziskovalni skupini. – Predlagamo mu pripravo nastopa pred sošolci. – Drugi ustrezni odgovori po presoji ocenjevalca. 	
4. raven	<p>navedeni 3 načini za spodbujanje zunanje in 2 načina za spodbujanje notranje motivacije</p> <p>OPOMBA: Ocena 4 ali 5 točk je odvisna od kakovosti navedbe načinov.</p>	4–5
3. raven	<p>navedena 2 načina za spodbujanje zunanje in 2 za spodbujanje notranje motivacije</p>	3
	<p>navedena 2 načina za spodbujanje zunanje in 1 način za spodbujanje notranje motivacije ali obratno</p>	2
	<p>navedena 2 načina za spodbujanje motivacije</p>	1

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>SINTEZA IN VREDNOTENJE</p> <p>Primeri zadovoljevanja potreb z učenjem psihologije z utemeljitvami, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potreba po znanju – hoče znati razložiti človekovo motivacijo; hoče razumeti, kako se učiti čim bolj učinkovito; – potreba po uresničitvi potencialov – hoče obvladati največ, kar lahko; – potreba po razumevanju – hoče razumeti, kako delujejo čutila; hoče razumeti, zakaj se ljudje včasih ne razumejo med sabo; – radovednost – hoče izvedeti, kakšne so razlike v čustvovanju med različnimi ljudmi; hoče razumeti razlike med moškimi in ženskami; – potreba po varnosti – pridobljeno znanje mu lahko omogoči službo in s tem varno prihodnost; – drugi ustrezni odgovori po presoji ocenjevalca. <p>OPOMBA: V utemeljitvah naj bo razvidno, za katero potrebo gre.</p>	
6. raven	3 presoje, vse 3 utemeljene (za 3 različne potrebe)	5
	3 presoje, 2 utemeljeni (za 3 različne potrebe)	4
5. raven	2 presoji, 2 utemeljeni (za 2 različni potrebi)	3
	2 presoji, 1 utemeljena ali 3 presoje	2
	1 presoja z utemeljitvijo ali 2 presoji	1

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **1 dodatno točko** v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2015, stran 9.

4. naloga

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>ZNANJE</p> <p>Opis strategije poskusi in napake: Pri strategiji poskusi in napake se reševanja problema lotimo bolj ali manj naključno, z ugibanjem. Preizkušamo različne rešitve, dokler ne naletimo na pravo.</p> <p>Opis strategije postopna analiza: Pri strategiji postopna analiza reševanje problema razdelimo na vmesne cilje, ki jih rešujemo postopoma, skozi posamezne korake od začetnega h končnemu stanju.</p> <p>Navedba tretje strategije: vpogled (uvid)</p>	
2. raven	ustrezna 2 opisa in navedba imena strategije vpogled OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti opisov.	3–4
1. raven	1 opis in navedba strategije vpogled ali 2 opisa	2
	1 opis ali navedba strategije vpogled	1
	<p>RAZUMEVANJE IN UPORABA</p> <p>Ponazoritve uporabe strategij pri reševanju težav z učenjem, npr. pri kemiji:</p> <p>– Dijak, ki bi se lotil težav s strategijo poskusi in napake, bi ugibal, kateri način učenja bi mu najbolj ustrezal in jih preizkušal. Pri enem preizkusu znanja bi se učil z zapiski, pri drugem z miselnimi vzorci, pri tretjem bi spraševal sošolce za pomoč, pri četrtem bi se učil zadnjo noč, pri petem sproti ...</p> <p>– Dijak, ki bi se lotil reševanja težav s strategijo postopna analiza, bi svoje učenje načrtoval, razdelil bi si korake, po katerih bi prišel do znanja. Tako bi – na primer – najprej prebral kakšno knjigo o uspešnem učenju, nato bi za nasvet pri učenju povprašal učitelje in sošolce, za tem bi si razdelil snov na posamezne enote in se lotil učenja v skladu z nasveti, ki jih je dobil – prebral snov, napravil izpiske, nato podčrtal bistvene dele, si pripravil miselne vzorce, ponovil enoto in se nato lotil naslednje. Ob koncu učenja bi se o snovi pogovoril s sošolci.</p>	
4. raven	z opisom ustrezno ponazorjeni 2 strategiji OPOMBA: Ocena 4 ali 5 točk je odvisna od kakovosti ponazoritev.	4–5
3. raven	z opisom ustrezno ponazorjena 1 strategija	3
	splošno opisani 2 strategiji	2
	splošno opisana 1 strategija OPOMBA: Splošen opis pomeni, da kandidat pri strategiji poskusi in napake opredeli le to, da bi preizkušal strategije po naključju, pri strategiji postopna analiza pa, da bi učenje načrtoval, pri čemer pri nobeni strategiji ne nevede konkretnih primerov, kako bi se to kazalo v njegovem vedenju.	1

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>SINTEZA IN VREDNOTENJE</p> <p>Presoje vplivov posameznih sestavin osebnostne čvrstosti na izbiro strategije reševanja problemov z utemeljitvami, npr.:</p> <p>Posamezniki, ki imajo stresne situacije za izziv, bodo tudi v težjih pogojih še vedno v večji meri izbirali strategijo postopna analiza, posamezniki, ki jemljejo stresne situacije za grožnjo, pa bodo prej začeli uporabljati strategijo poskusi in napake. Posamezniki, ki jemljejo stresne situacije kot izziv, se bodo namreč reševanja problemov verjetneje lotili s postopno analizo.</p> <p>Angažirani posamezniki bodo motivirani za reševanje problema in se bodo lotili reševanja zavzeto, zato bo verjetnost uporabe strategije poskusi in napake pri njih manjša.</p> <p>Angažirani posamezniki bodo pogosteje uporabili strategijo postopna analiza, ker bodo motivirani za reševanje in se ga bodo lotili zavzeto.</p> <p>Angažirani posamezniki bodo dalj časa uporabljali strategijo poskusi in napake, saj se bodo reševanja problema lotili bolj zavzeto.</p> <p>Posamezniki z visokim notranjim nadzorom bodo verjetneje uporabili na primer postopno analizo ali vpogled, ker bodo bolj prepričani, da lahko sami nadzorujejo svoje življenje.</p> <p>Posamezniki z zunanjim nadzorom bodo verjetneje uporabljali strategijo poskusi in napake ali pa se reševanja problemov celo ne bodo lotili, ker bodo računali na srečo, pomoč od zunaj in podobno.</p> <p>OPOMBA: Možni so tudi drugi odgovori po presoji ocenjevalca.</p>	
6. raven	presoje za vse 3 sestavine, 2 utemeljeni OPOMBA: Ocena 4 ali 5 točk je odvisna od kakovosti utemeljitev.	4–5
5. raven	presoje za 2 sestavini z utemeljitvama ali presoje za 3 sestavine	3
	presoja za 1 sestavino z utemeljitvijo ali presoji za 2 sestavini	2
	presoja povezanosti osebnostne čvrstosti na splošno, brez omenjanja sestavin ali presoja za 1 sestavino	1

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **1 dodatno točko** v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2015, stran 9.